

Esteve Paluzie
(Olot 1806 -
Barcelona 1873).

en l'anomenada «estamperia econòmica» traient làmines de soldats i de decorats destinats a teatrets de joguina d'una gran acceptació popular.

Com a historiador, el 1860 Esteve Paluzie va treure el llibre *Olot, su comarca, sus extinguidos volcanes, su historia civil, religiosa y local, biografías de sus hijos más notables en letras, armas, etc.* En aquells moments cap altra població no podia presentar una síntesi històrica ordenada, a l'àbast, i esporgada de llegendes i faules, com la que sí que podia exhibir Olot de la mà d'Esteve Paluzie, amb un extens apèndix documental on els estudiosos podien pouar i proveir-se d'abundoses referències. El 1867 va publicar *Blasones españoles y apuntes históricos de las cuarenta y nueve capitales de provincia*. Són capítols breus, amb l'excepció del dedicat a Girona, d'una extensió superior a qualsevol altra

capital, inclosa Barcelona, i amb nombroses dades referides a la resta del territori provincial gironí quan passa revista a la història dels esdeveniments del primer terç del segle XIX.

Membre corresponent de la Reial Acadèmia de la Història, inspector d'antiguitats i integrat a les Comissions de Monuments de Girona i de Barcelona, Esteve Paluzie va treballar per a la preservació de diversos monuments que corrien perill de ser enderrocats, sobretot en aquesta darrera ciutat. Una de les seves primeres accions, però, va ser a Empúries, on a la tardor del 1857 havia aparegut, en el sòl d'una vinya que en cobria les ruïnes, un mosaic romà de reduïdes dimensions però de bella factura. Paluzie hi va anar, i des de l'Escala ho féu saber a l'Acadèmia de la Història. Passat l'hivern, hi tornà i ell mateix en va treure una pacient i acurada reproducció facsímil

que va remetre a l'Acadèmia amb l'informe «Breve descripción de lo que es hoy Ampurias», en el qual Paluzie donava notícia de les inscripcions i antiguitats existents a l'església de Sant Martí, i hi expressava l'opinió que es tractava d'una escena del sacrifici que va fer Ifigènia abans que l'esquadra grega anés a Troia, per la qual cosa aquesta peça ha estat coneguda com el mosaic del sacrifici d'Ifigènia.

Tot i haver traslladat el seu domicili a Barcelona, fou soci de mèrit de la Societat Filharmònica Olotina (1847), desenvolupà una campanya des de la premsa barcelonina a favor de dotar Olot de bones comunicacions (1848-1854), passà a presidir la junta de festes de la Mare de Déu del Tura i impulsà

la construcció de la plaça de braus com a marc estable per a la celebració de les tradicionals curses de bous (1858-1860). També fou el president del Centre Artístic Olotí, creat a l'octubre de 1869 per una colla d'olotins, entre els quals hi havia Joaquim Vayreda, que hi actuà de vicepresident.

Coincidint amb el segon centenari del seu naixement, s'ha preparat una nova biografia d'Esteve Paluzie, que s'editarà a Olot aquesta primavera, i és previst d'instal·lar a Girona l'exposició «Teatres de joguina, de l'entreteniment al col·leccionisme», que s'ha pogut veure aquest hivern a Barcelona i que inclou un bon mostrari dels fulls de teatre infantils sortits de la casa Paluzie.

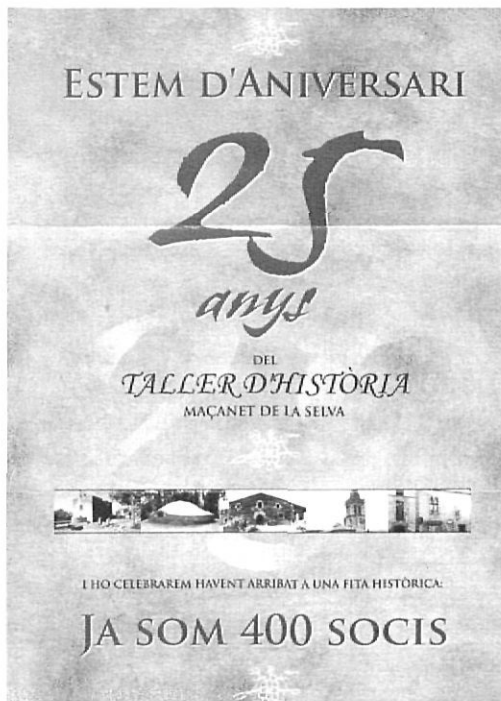
Miquel Puig i Reixach

Maçanet de la Selva, un taller molt actiu

El Taller d'Història de Maçanet de la Selva celebra amb diversos actes culturals i lúdics els seus vint-i-cinc anys d'existència i l'arribada a la fita dels 400 socis.

Quan, a les primeres trobades convocades en un llunyà 1981, una colla de maçanetencs inquietos posaven sobre la taula el seu desig de recollir tots els testimonis de la història del seu poble, ja en procés de canvi notable, ningú encara

sabia com en dirien d'aquelles reunions ni quina metodologia havien de seguir, ni quin seria el resultat final. El professor convidat, Joaquim M. Puigvert, hi donà l'orientació d'un taller emprant aquesta terminologia que

sembla del món laboral. Es van anar fent reunions de treball. Es van descobrir i treballar documents, es van recollir fotografies, es van omplir fulls i més fulls de notes, es van redactar fitxes, es van fer interpretacions, es va conscienciar la gent, es van iniciar campanyes de salvament del patrimoni i es va anar perfilant una institució la solidesa i utilitat de la qual avui ningú qüestiona. I ara, justament, de tot això s'acompleixen els 25 anys. Als pioners –Juli Campeny, Pere Serra, Agustí Prats, Narcís Vilella, en Tomàs, en Reyné, i altres–, s'hi ha afegit més gent. El Taller d'Història de Maçanet té avui més de 400 socis. Constitueix un fenomen cultural força insòlit. Els vells pergamins buscats de casa en casa, les fotografies, els records més impensables, no solament constitueixen un arxiu important –el fotogràfic supera les 5.000 unitats; el documental permet veure escriptures des del 1200 fins avui–, sinó que ha donat fruits

esponerosos com les excavacions, restauracions i adequacions del castell de Torcafelló, el pou de glaç de Buscastell i la capella de l'antic monestir de Vall de Maria, i l'edició –amb col·laboració financera o sense– d'onze llibres –alguns de gran format– que em permeto recordar: *El nostre poble de pagès* (dedicat a les masies del terme) (1998), *Shum, 40 anys d'història* (estudi de la trajectòria de la secció d'hoquei de la societat Unió Maçanetenca) (1992), *Maçanet de la Selva* (síntesi de la història del poble, dins la col·lecció dels Quaderns de la Revista de Girona) (1994), *La nostra vila* (estudi de l'evolució del poble des de les èpoques remotes fins ara) (1995), *Tribulacions d'un masover fadrister* (transcripció i estudi d'un curiós document) (1998), *Valentí Fagnoli Annetta, història gràfica 1909-1940* (important aportació al coneixement del famós fotògraf d'origen italià casat amb una maçanetenca) (1998), *L'hort d'en Bach, del s. II aC a l'any*

2000 (divulgació dels treballs arqueològics al jaciment romà) (2000), *Mil anys d'història escrita. Maçanet de la Selva* (volum que recull transcripcions de documents) (2001), *Guia temàtica de Maçanet de la Selva* (per a la col·lecció Els Pobles de la Selva) (2003), *Homínids a la Selva* (sobre la prehistòria més remota) (2003) i *Maçanet de la Selva: 25 anys d'ajuntaments democràtics* (de temàtica ben recent) (2004). Caldria, a més, recordar sortides culturals, concerts –heu assistit mai a un recital de música

dins d'un pou de glaç?–, àpats, excursions, exposicions... activitats moltes de les quals ara repetiran amb solemnitat manifesta per commemorar els 25 anys, que també tindran, per cert, el seu llibre especial dedicat. I un detall importantíssim: el Taller d'Història no el formen uns romàntics; darrere hi ha tot un poble que els compra amb afany els llibres i els assaboreix i valora. Maçanet – Taller d'Història: un punt i a part.

Joan Domènech Moner

L'àngel dels orfes, la fada de la ràdio

«Madeleine Carroll», actriu compromesa. Exposició al Museu del cinema de Girona. Del 23 de febrer a l'11 de juny.

En una enquesta feta al final dels anys 30 entre estudiants de la Universitat de Colúmbia, als EUA, la majoria van afirmar que si haguessin de triar una dona per endur-se-la a una illa deserta, triarien l'actriu Madeleine Carroll. Aquesta només és una petita mostra, una anècdota frívola si tenim en compte la seva trajectòria posterior, de la popularitat que va arribar a assolir aquesta artista, a la qual el Museu del Cinema de Girona ha dedicat una exposició, amb motiu del

centenari del seu naixement, comissariada per Dolors Maset, Montse Puigdevall i Dimitri Salmon.

El títol de la mostra, «Madeleine Carroll. Actriu compromesa», és prou aclaridor, pel fet que posa en relació dos mons que, malauradament, massa sovint són gairebé antitètics. En aquest sentit, l'actriu fuig de la norma. Carroll va néixer el 1906 a Anglaterra, a West Bromwich (Birmingham), va exercir de professora de francès, va estudiar inter-